

SOLNA STAD

Årsredovisning 2016

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndens ansvarsområden	3
Viktiga händelser	3
Solna stads styrning	5
Mål och uppdrag	5
Nämndmål	5
Ekonomisk analys av utfall.....	8
Driftutfall	8
Verksamhetens kostnader	8
Verksamhetens intäkter	9
Investeringsutfall	9
Kvalitet, verksamhetsutveckling och effektivisering.....	9
Tvärsektoriella frågor	10
Internationellt.....	10
Likabehandling.....	10
Miljö	10
Medarbetare	11
Framtida utmaningar och förändringar.....	11
Konkurrensutsättning	12
Uppföljning av konkurrensplan	13
Internkontroll	13
Uppföljning av internkontrollplan.....	13
Verksamhetsmått	13

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden visar, trots vakanser, en god måluppfyllelse. Tillsyns- och kontrollplanerna har med några undantag kunnat följas.

Resultatet per den 31 december 2016 visar på ett överskott gentemot budget på 0,1 mkr.

Överskottet förklaras främst av lägre personalkostnader jämfört med budget.

Intäkterna är 8,8 mkr, vilket är 0,2 mkr lägre än budget.

Kostnaderna är 19,2 mkr, vilket är 0,3 mkr lägre än periodiserad budget.

Under 2016 har ingenting av investeringsbudgetens 0,1 mkr utnyttjats.

Verksamheten har i huvudsak bedrivits enligt beslutade tillsyns- och kontrollplaner.

Nämndens ansvarsområden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen, smittskyddslagen, vissa delar av tobakslagen (platser med rökförbud) samt strålskyddslagen avseende strålskydd i solarier. Nämnden är även kommunstyrelsen behjälplig med kommunens övergripande miljöarbete samt bistår tekniska nämnden vid utvecklingen av avfallsfrågorna i staden.

Viktiga händelser

Infrastrukturprojekt

Tillsynen av utbyggnaden av den första etappen av Mälarbanan har avslutats under augusti. Likaså har inga tillsynsbesök gjorts under hösten gällande utbyggnaden av Norra Länken/Norra station då detta projekt i stort sett är klart. Båda dessa infrastrukturprojekt har varit omfattande och haft hög prioritet hos enheten eftersom de haft en stor påverkan på Solnas närmiljö under byggtiden. Viktiga frågor under byggtiden har bland annat varit förorenad mark, hantering av vatten som uppstår inom byggarbetsplatsen samt bullerstörningar till omgivningen.

Nya Karolinska Solna

Delar av Nya Karolinska Solna togs i drift under 2016. Inom sjukhusområdet finns flera olika anmälningspliktiga verksamheter såsom sjukhus, reservkraft, dagvattenanläggning och mellanlagring av avfall, och tillsyn har utförts på de olika verksamheterna. För helikopterplattan har verksamheten sökt ett frivilligt tillstånd hos länsstyrelsen, vilket nämnden har yttrat sig över. Samtidigt har diskussioner om avvecklingen av det befintliga sjukhuset startats upp. Diskussionerna handlar bland annat om åtgärder av eventuella föroreningar i ledningsnätet.

Solnas groddjur har inventerats

Under våren och sommaren 2016 har miljöövervakningsenheten inventerat groddjur i ett tjugotal av Solnas våtmarker och dammar. Arterna vanlig padda, vanlig groda samt mindre och större vattensalamander hittades vid inventeringen. Vanligast i Solna är vanlig padda och mindre vattensalamander. Flera hundra paddor kunde under vårens parningslek ses vid Blötängens våtmark i Igelbäckens naturreservat. Större vattensalamander, som är skyddad enligt art- och habitatdirektiven och Bernkonventionen, påträffades bara vid Överjärva gård. Lyckad reproduktion av groddjur har konstaterats på några platser, bland annat i Blötängens våtmarksdamm och i våtmarken på Tivolihalvön. Flera våtmarker och dammar torkade däremot ut. Fyra av länets fem groddjurarter påträffades vid inventeringen. Åkergroda är den art som inte återfanns. Delar av inventeringen utfördes av en examensarbetare från Stockholms universitet och i Kungliga nationalstadsparken skedde inventeringen i samverkan med länsstyrelsen.

Arbete utifrån Vattendirektivet

Stort fokus har under året legat på vattenfrågor. Arbetet bedrivs utifrån Vattendirektivet. I mars genomfördes ett seminarium för tjänstemän och politiker om åtgärdsarbetet för god status i våra vatten. För Ulvsundasjön har ett nytt miljöövervakningsprogram för vattenkemi påbörjats vilket ger bättre information om vattnets status. Provfiske har genomförts i Igelbäcken och Råstaån för att kartlägga fiskarnas vandringsvägar. Bland annat har det framkommit att fiskar vandrar från Brunnsviken hela vägen upp till Råstasjön. Under året har Brunnsvikens vattensamverkan arbetat fram ett förslag till lokalt åtgärdsprogram för Brunnsvikens avrinningsområde. Ett liknande arbete har påbörjats för Ulvsundasjöns avrinningsområde. Bottenfauna har under 2016 undersökts i Brunnsviken, Råstasjön och Igelbäcken.

Kemikaliesmart förskola

Hälsoskydds enheten har under våren genomfört tillsyn i både kommunala och fristående förskolor. Projektet som är en del i arbetet för kemikaliesmarta förskolor och skolor är ett samarbete mellan MHN och BUN. Fokus har varit kemikalier i barnens inomhusmiljö och hälsoskydds enheten har bland annat tittat på vissa sorters leksaker, husgeråd i plast, vinylhandskar och sov madrasser.

Arbetet med att skapa kemikaliesmarta förskolor har pågått i Solna sedan 2014 och flera olika insatser har genomförts. 2015 togs en checklista fram som ska underlätta arbetet i förskolorna. Vid årets tillsyn har punkterna i checklistan prickas av men tidigare års projekt kring städning och ventilation har även följts upp. Städning och ventilation är viktigt eftersom eventuella hälsoskadliga kemikalier kan ansamlas i damm och så småningom hamna i barnens kroppar.

Ljudnivåmätningar i skolmatsalar

Under hösten har ljudnivåmätningar utförts i samtliga kommunala skolmatsalar. Mätningarna har utförts av upphandlad konsult med stor erfarenhet av liknande uppdrag. Kartläggningen av ljudmiljön i skolmatsalar har ingått som en del av hälsoskydds enhetens tillsyn på skolor enligt miljöbalken. Resultatet visar på att i de flesta matsalar vara bullret så högt att det försvårar samtal och är tröttnande för elever och personal. Bullret motverkar att man uppnår den lugna matsituation som är önskvärd för att ge eleverna en återhämtning under lunchen.

Åtgärder som föreslås är i första hand komplettering av akustiktak, väggabsorbenter och i några fall logistiska förändringar såsom flytt av matserveringen.

Bristande ljudmiljö i form av höga ljudnivåer i skolmatsal kan utgöra en olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken. Verksamhetsutövaren, till exempel fastighetsägare eller huvudmannen för skolan, ska utreda och åtgärda eventuella olägenheter.

Ljudnivåmätningarnas resultat har redovisats till nämnden och berörda förvaltningar så som barn- och utbildningsförvaltningen och tekniska förvaltningen.

Länsstyrelsens revision av livsmedelskontrollen

Länsstyrelsen genomförde i november en revision av Solna stads livsmedelskontroll. Revisionen bestod bl.a. av uppföljning av tidigare revision från 2011, granskning av områden såsom mål, organisation, ledning och ansvarsfördelning, opartiskhet, befogenheter och resurser etc., samt en skuggkontroll på en livsmedelsbutik. Två avvikelser konstaterades men länsstyrelsens sammanfattande bedömning blev att myndigheten uppfyller i allt väsentligt lagstiftningens krav på offentlig kontroll. Skuggkontrollen bedömdes vara professionell och mycket väl utförd.

Kontroll av påståenden och säljande uttryck på caféer och restauranger

Enheten för livsmedelskontroll har inspekterat restauranger och caféer med syfte att kontrollera om företagen använde sig av påståenden såsom ekologiska livsmedel, närings- och hälsopåståenden (t.ex. GI, LCHF etc.), säljande uttryck t.ex. ”äkta”, ”lyx”, ”färsk” etc. Om företaget använde påståenden t.ex. på skyltar och i menyer, kontrollerades om verksamheten kunde bevisa att påståendena var korrekta t.ex. genom att uppvisa följesedel, recept mm. Flertalet avvikelser konstaterades, t.ex:

- Restaurang som var KRAV-certifierad hade inte de antalet ekologiska varor som är ett minimum för att få vara certifierad
- Livsmedel såsom juice, grädde och avokado påstods vara ekologiska men företagen kunde inte styrka detta genom t.ex. följesedel.
- Rätter på meny presenteras med otillåtna näringspåståenden eller med ett hälsopåstående utan att åtföljas av ett bestämt och godkänt hälsopåstående (enligt förordning (EG) nr 1924/2006).

Med anledning av att brister konstaterades i flera verksamheter kommer enheten för livsmedelskontroll att fortsätta med denna typ av kontroll även under 2017.

Kontroll av apotek

Kontroll av hur kosttillskott arrangeras och exponeras i förhållande till presentationen i apotek och hälsokostbutiker har utförts. Kontrollen har visat att presentationen i många fall kan vilseleda konsumenten genom att vara felaktig eller otydlig. Vanligt förekommande avvikelser är att medicinska påståenden görs om kosttillskott eller att ospecifika hälsopåståenden som inte är bestämda och godkända används i marknadsföringen. Medicinska påståenden är användning av medicinsk terminologi eller hänvisningar till förändringar, symptom, krämpor eller smärtor såsom sjukdomar medför hos människan så att marknadsföringen ger intrycket av att livsmedlet har verkningar som förebygger, botar eller lindrar sjukdomar.

Ny förordning om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning

2015 startade en översyn av energi- och klimatrådgivningen som resulterat i en ny förordning och nya föreskrifter för bidraget. Den 1 juli trädde den nya förordningen som ska gälla för bidraget till kommunal energi- och klimatrådgivning i kraft. För Solna innebär den nya förordningen möjlighet till ökat bidrag eftersom storleken på stödet nu kommer att beräknas utifrån målgruppernas storlek.

Solna stads styrning

Styrningen i Solna stad utgår från ett system för samlad ekonomi- och verksamhetsstyrning samt gällande lagstiftning, föreskrifter och nationella mål för den kommunala verksamheten. Utgångspunkten är en sammanhållen målstyrning, där kommunfullmäktige anger inriktning och ekonomiska ramar för styrelse och nämnder. Det sker i Solna stads verksamhetsplan och budget, som är stadens främsta styrdokument. Den årliga verksamhetsplanen och budget kompletteras inom vissa områden med andra styrande dokument som policyer, strategier, riktlinjer, planer och program.

Styrelse och nämnder ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktning, precisera och fastställa en verksamhetsplan och budget utifrån föreslagna ekonomiska ramar. Hänsyn ska tas till viktiga förändringar i omvärlden såsom ändringar i lagstiftningen och förändringar i befolkningsstrukturen. Styrelse och nämnder ska till sin verksamhetsplan och budget besluta om internkontrollplan och konkurrensplan för verksamheten.

Utifrån styrelsens och nämndernas mål samt ekonomiska ramar ska förvaltningsledningen utarbeta verksamhetsplan och budget i dialog med sina enheter. Enheterna ska arbeta fram sina mål/aktiviteter, vilka i sin tur ska brytas ned till individuella mål/aktiviteter för varje medarbetare. Målen/aktiviteterna tydliggör medarbetarens ansvar och befogenhet i det gemensamma arbetet med att uppnå enhetens, nämndens och stadens mål.

I Solna stads styr- och uppföljningssystem ingår uppföljning och utvärdering. Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten följs upp och utvärderas i den omfattning som krävs för att ha en god kontroll. Befarade avvikelser, som inte är ringa, ska omgående informeras om till kommunstyrelsen som har uppsikt över nämndernas verksamhet, uppföljning och utvärdering. Uppföljning och utvärdering lämnas till kommunfullmäktige vid två tillfällen under året, per 30 april och 31 augusti. Dessutom lämnas en årsredovisning per 31 december.

Mål och uppdrag

Nämndmål

Kommunfullmäktige har i stadens verksamhetsplan och budget för 2016 beslutat om följande nämndmål. Nämndmålen följs i första hand upp i delårsrapporten per augusti samt i årsredovisningen.

Status	Nämndmål
 Målet är uppfyllt år 2016.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utöva tillsyn och säkerställa efterlevnad av lagstiftningen inom nämndens verksamhetsområde.
 Målet uppfylls inte år 2016.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska öka nämndens självfinansieringsgrad.
 Målet är uppfyllt år 2016.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska öka nöjdheten med nämndens service och myndighetsutövning.
 Målet är uppfyllt år 2016.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska verka för att Solna ska utvecklas på ett miljömässigt hållbart sätt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utöva tillsyn och säkerställa efterlevnad av lagstiftningen inom nämndens verksamhetsområde.

 Målet är uppfyllt år 2016.

Trots vakanser inom miljöskydds- och hälsoskyddsenheten har tillsynsenheterna i huvudsak följt de tillsyns- och kontrollplaner som antagits av nämnden.

Viktiga händelser som bidrar till måluppfyllelsen är:

- De miljöfarliga verksamheterna (B, C och U-verksamheter) har i stort sett besökts enligt plan. Tillsynen på infrastruktur- och exploateringsprojekt har följt planen och har haft fortsatt hög prioritet. Stora

parkeringsplatser har inventerats och tillsyn på ett urval av dessa har genomförts. För första gången har besök gjorts hos stall/djurhållare som hanterar gödsel. Tillsynen på köldmedieanläggningar har kunnat göras på ett effektivt sätt tack vare tydliga rutiner och anvisningar samt skrivelsemallar.

- Hälsoskyddsmyndigheten har utfört tillsyn på 50 % av alla förskolor i staden i projekt "kemikalesmart förskola" genom samverkantillsyn med barn- och utbildningsförvaltningen. Tillsyn på vård- och omsorgsboenden har skett genom enkättillsyn och genom stickprovsbesök med fokus på temperatur i lokaler och vatten. Samverkan mellan omvårdnadsförvaltningens fastighetsansvarige och medicinskt ansvarig sjuksköterska har ingått i tillsynen. Medverkan i regionalt samsynsprojekt gällande hygien och städning på bassängbad samt tillsyn av solarier, tatuerare och akupunktörer har utförts under året. Ljudnivåmätningar i skolmatsalar har skett under hösten med hjälp av upphandlad konsult.
- Med undantag av ett tiotal anläggningar där kontrollen av olika anledningar inte har kunnat genomföras har samtliga livsmedelsanläggningar fått den kontroll de ska ha. Alla anläggningar där bedömningen gjorts att extra offentlig kontroll krävs, pga att avvikelserna varit av allvarligare art, har följts upp med en eller flera kontroller och i vissa fall har sanktioner utfärdats. Samverkan har bl.a. skett genom deltagande i Livsmedelsverkets arbetsgrupp för nationell samverkan gällande huvudkontorskontroll och i SILK (Samverkan inom Livsmedelskontrollen). Enheten har deltagit i projekten "Märkning av förpackade livsmedel" och "Samverkan kring kontroll av dricksvattenreservoarer och ledningsnät". Provtagning av livsmedel har utförts enligt Miljösamverkan i Stockholm läns gemensamma provtagningsplan. Enheten har deltagit i två nationella kontrollprojekt. där det ena var att undersöka förekomsten av bakterien *Listeria monocytogenes* i kallrökt/gravad fisk och charkuteriprodukter och den andra var att undersöka om angiven dagsdos av vitamin D stämmer med innehållet i kosttillskott. Inga avvikelser har konstaterats för de prover som togs i Solna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska öka nämndens självfinansieringsgrad.

■ Målet uppfylls inte år 2016.

Det ekonomiska utfallet visar att självfinansieringsgraden för nämndens totala verksamhet har minskat från 46,7% till 45,9% jämfört med år 2015. På grund av vakanser har inte timavgifterna nått upp till samma nivå som föregående år. Det har även inneburit att konsulter behövts anlitas i högre utsträckning än tidigare.

Viktiga händelser inom området:

- Taxeändringarna som beslutats av kommunfullmäktige trädde i kraft 1 januari. Tanken med den nya taxan är att det bättre ska spegla nämndens kostnader och verksamheternas tillsynsbehov.
- Förvaltningen har under perioden även arbetat med att effektivisera och förenkla handläggningen samt ärendehantering. Dels genom samverka, internt och externt, dels genom att förtydliga information, mallar och webbtexter.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska öka nöjdheten med nämndens service och myndighetsutövning.

● Målet är uppfyllt år 2016.

Solna deltar i Stockholm Business Alliances servicemätning. Undersökningen är upplagd enligt analysmodellen Nöjd-Kund-Index där kundnöjdhet mäts på en skala från 0-100.

Årets nöjd kund index resultat (NKI) för miljö och hälsoskydd blev 76 jämfört med 2015 då det var 70. I år var det första året som livsmedelskontroll särredovisades från att tidigare ingått i miljötillsyn. Resultatet blev ett NKI på 73. Ett resultat över 70 anses som högt.

Nämndens prioritering har varit att behålla den tidigare höga nivån på effektivitet, rättssäkerhet och bemötande.

Viktiga händelser som bidrar till måluppfyllelsen är:

- Omfattande introduktion för nyanställda. Det innebär både genomgång av interna rutiner och

gemensamma kontroller/inspektioner vilket ger en tydlighet gentemot företag och skapar samsyn bland medarbetarna.

- Samverkan mellan enheterna så att information om till exempel nya verksamheter nått alla.
- Kvalitetsarbete med fokus på att förenkla och effektivisera. Exempelvis har mallar för tjänsteskrivelser och beslut reviderats, texter på webb och i informationsblad setts över samt FAQ:er tagits fram.
- Skyndsam hantering av KC-ärenden och snabb återkoppling efter kontroll/inspektion samt vid begäran om handlingar.
- Kompetensutveckling inom respektive verksamhetsområde samt inom bemötande i tillsynen.
- Deltagit i stadens satsning Service i samverkan.
- Utbildning av kontaktcentrets medarbetare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska verka för att Solna ska utvecklas på ett miljömässigt hållbart sätt.

- Målet är uppfyllt år 2016.

Målet har inget nyckeltal utan uppföljningen görs med hjälp av skriftliga beskrivningar av vilka aktiviteter förvaltningen genomfört för att bidra till att Solna ska utvecklas på ett miljömässigt hållbart sätt.

Viktiga händelser som bidrar till måloppfyllelsen är:

- I samarbetet med 26 andra kommuner i stockholmsområdet erbjuder Solna kostnadsfri och oberoende energi- och klimatrådgivning till privatpersoner, organisationer och företag. Under året har telefonrådgivning genomförts, sex stycken bostadsrättsföreningar har fått rådgivningsbesök och tre fastighetsägare har fått rådgivning enligt EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda, även kallat EPBD2. Solna har i samarbete med Sundbyberg och Norrenergi anordnat ett seminarium och studiebesök med syfte att lära bostadsrättsföreningar att justera sina värmesystem på ett optimalt sätt. I maj respektive augusti genomfördes cykelkurser för vuxna. Under fem år har över 170 nybörjare lärt sig cykla i Solna. De flesta arbetar inom hemtjänsten och har nytta av cyklingen i sitt arbete. I oktober medfinansierade Solna ett seminarium för fastighetsägare och bostadsrättsföreningar som hölls i Hammarby sjöstad. Energi- och klimatrådgivningen har bekostat tre skolklassers från Solnas besök på Tekniska museets utställning "Spelet om energin".
- Stort fokus har under året legat på vattenfrågor. Arbetet bedrivs utifrån Vattendirektivet. I mars genomfördes ett seminarium för tjänstemän och politiker om åtgärdsarbetet för god status i våra vatten. För Ulvsundasjön har ett nytt miljöövervakningsprogram för vattenkemi påbörjats vilket ger bättre information om vattnets status. Provfiske har genomförts i Igelbäcken och Råstaån för att kartlägga fiskarnas vandringsvägar. Bland annat har det framkommit att fiskar vandrar från Brunnsviken hela vägen upp till Råstasjön. Under året har Brunnsvikens vattensamverkan arbetat fram ett förslag till lokalt åtgärdsprogram för Brunnsvikens avrinningsområde. Ett liknande arbete har påbörjats för Ulvsundasjöns avrinningsområde. Bottenfauna har under 2016 undersökts i Brunnsviken, Råstasjön och Igelbäcken.
- Staden ska verka för att bullerbegränsande åtgärder utförs i utsatta lägen. I juli inkom Trafikverkets slutrapport för bulleråtgärder vid Hagalunds bangård. I rapporten redogör Trafikverket för hur de genomfört fönsteråtgärder och uppfört ett bullerplank enligt Mark- och miljööverdomstolens dom som utgår från miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut från 2009.
- Solna stads miljöstrategi slås det fast att Solnas verksamheter ska undvika användningen av farliga ämnen. Miljö- och byggnadsförvaltningen stödjer detta arbete genom att bidra med expertkunskap samt genomföra tillsyn inom projektet kemikaliesmart förskola. Vid årets uppföljning inspekterades 35 förskolor, varav 21 kommunala och 14 fristående.
- Under 2014–2016 har Solnas ek- och lindlandskap kartlagts. Miljöövervakningsenheten inventerade omkring 3000 stora träd av ek och lind i hela staden. Därefter lät enheten utföra analyser av hur landskapet hänger samman för arter som lever i gamla ekar och lindar och som behöver flytta mellan olika träd. Resultatet redovisas i rapporten "Landskapsekologiska analyser för ek- och lindlandskapet i Solna stad". Projektet är delfinansierat av statligt bidrag för lokala naturvårdsåtgärder (LONA). Analyser

gjordes dels för svårspredda arter och dels för arter som kan flyga längre sträckor. Hänsyn har tagits till hinder i form av byggnader och större vägar. Två simuleringar av framtida eklandskap gjordes också. I landskapsanalyserna inkluderades även träd som länsstyrelsen inventerade i Solna 2008.

- Under 2015 och 2016 har vedlevande insekter på ek och lind inventerats i Solna. Flera intressanta fynd har gjorts. Bland annat har den starkt hotade arten bredbandad ekbarkbock hittats i Karlbergs slottspark. Projektet är till hälften finansierat med statligt bidrag för lokala naturvårdsåtgärder (LONA). En delrapport för inventeringsresultatet 2015 blev klar under våren 2016. Den slutliga inventeringsrapporten blir färdig under början av 2017.
- Under hösten 2016 har en kartläggning av Solnas tallområden gjorts, med fokus på gamla solbelysta tallar som är värdefulla från naturvårdssynpunkt. Rapporten blir klar under början av 2017.
- Under perioden har nämnden lämnat samrådsyttranden över detaljplaner för Ballongberget, Byggmästaren, Signalen 3, Huvudsta 3:1 och Motorn. Synpunkter på miljöprogram för Startboxen, Grankällan, Signalen 3, Palsternackan, Tomtebodas bussdepå, Bellona, Elevbostäder Karlberg samt Fröet och på behovsbedömning för fem detaljplaner har lämnats och även underhandssynpunkter på flera planer samt granskningssynpunkter på en plan. En översyn av hur miljö- och hälsoskyddsnämndens synpunkter på detaljplaner har tillvaratagits i detaljplanprocessen har genomförts av en praktikant på miljöövervakningsenheten.

Ekonomisk analys av utfall

Driftutfall

Nämndens nettokostnader är 10,3 mkr. Det innebär ett överskott jämfört med budget på 0,1 mkr, vilket motsvarar 1,0 % av nettobudgeten.

Överskottet förklaras främst av lägre personalkostnader jämfört med budget.

Intäkterna för perioden är 0,2 mkr lägre än budget.

Kostnaderna för perioden är 0,3 mkr lägre än budget.

Nämndens nettokostnad är 0,4 mkr högre 2016 jämfört med 2015, vilket förklaras av högre kostnader för konsulter och högre personalkostnader 2016 jämfört med 2015.

Intäkterna är 0,1 mkr högre i år jämfört med 2015, och kostnaderna för perioden är 0,5 mkr högre jämfört med 2015.

Driftredovisning 2016 (tkr)

	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Avvikelse 2015-2016
Verksamhetens intäkter	8 716	9 008	8 789	-219	73
Verksamhetens kostnader	-18 667	-19 427	-19 151	276	-484
Nettokostnader	-9 951	-10 419	-10 362	57	-411

Verksamhetens kostnader

Under 2016 har kostnaderna varit 0,5 mkr högre jämfört med 2015.

På grund av vakanser har konsulter anlåtts för att genomföra bullermätningar i skolmatsalar och inventeringar inom miljöövervakningsenheten.

Under året har därför kostnaderna för konsulter varit 0,5 mkr högre jämfört med 2015.

I övrigt har kostnaderna varit jämförbara med tidigare år.

Utfall kostnader 2016 (tkr)

Kontoklass	2015	2016	Förändring
------------	------	------	------------

Kontoklass	2015	2016	Förändring
Kontoklass 4 (Anläggningstillgångar mm.)	-268	-80	-70,3 %
Kontoklass 5 (Löner mm.)	-14 032	-13 910	-0,9 %
Kontoklass 6 (Övriga verksamhetskostnader)	-1 335	-1 373	2,9 %
Kontoklass 7 (Forts. övriga verksamhetskostnader)	-2 462	-3 239	31,5 %

Köp av huvudverksamhet

Nämnden har under 2015 och 2016 inte köpt någon huvudverksamhet.

Köp av huvudverksamhet (tkr)

Konto	2015	2016	Förändring
Konto 463 (Köp av huvudverksamhet)	0	0	0 %

Verksamhetens intäkter

Under 2016 har intäkterna varit 0,1 mkr högre jämfört med 2015.

Detta förklaras i första hand av en reviderad taxa från och med 1 januari 2016.

I övrigt är intäkterna i nivå med tidigare år.

Utfall intäkter 2016 (tkr)

Kontoklass	2015	2016	Förändring
Kontoklass 3 och 8 (Intäkter)	8 716	8 789	0,8 %

Investeringsutfall

Nämndens investeringsutgifter för 2016 är 0,0 mkr, vilket innebär ett överskott jämfört med budget på 0,1 mkr.

Överskottet förklaras av att inga investeringsmedel har tagits i anspråk under perioden.

Under 2015 togs hälften av budgeterat 0,1 mkr i anspråk.

Investeringsredovisning 2016 (tkr)

	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Avvikelse 2015-2016
Verksamhetens inkomster	0	0	0	0	0
Verksamhetens utgifter	-54	-100	0	100	54
Nettoutgifter	-54	-100	0	100	54

Kvalitet, verksamhetsutveckling och effektivisering

Förvaltningens medarbetare har under 2016 deltagit i stadens gemensamma satsning Service i samverkan. Det har varit två träffar vars syfte var att utveckla kunskapen om, och byta erfarenheter av näringsliv, tillväxt och effektivt näringslivsarbete.

Förvaltningen har under året sett över de rutiner och anvisningar som finns inom respektive enhet för ärendehantering. Detta i ett led för att förbättra och effektivisera arbetssättet. Information på både hemsida och informationsblad ses över löpande och uppdateras vid behov. En ny anvisning för nämndens medarbetare har tagits fram gällande säker arbetsmiljö där frågor om riskbedömningar i utsatta situationer skall göras och vart medarbetaren skall vända sig för att få stöd.

Förvaltningen har för avdelningen miljötillsyn arbetat med att effektivisera faktureringsprocessen där denna numera sker digitalt via filer som skickas regelbundet 2 gånger/månad.

Förutom arbetet med rutiner och effektivare arbetssätt gällande ärendehantering har förvaltningen arbetat aktivt med att se över frågor och svar för kontaktcenter. Regelbundna möten sker med kontaktcentret där aktuella frågor diskuteras. Dessutom har arbetssättet setts över och förbättrats gällande hanteringen av de ärenden som kontaktcentret överför till förvaltningen.

Under året har även nämndens dokumenthanteringsplan uppdaterats och finns nu tillgänglig för medarbetarna så

att handlingar kan fortsätta att hanteras rättssäkert.

För nämnden finns det kvalitetsdeklarationer framtagna. De åtaganden som nämndens enheter har åtagit sig att utföra har efterlevts. Nämnden påbörjar utredningar och handlägger ärenden inom utsatt tid. Företagare och medborgare får även återkoppling inom utsatt tid. Inga revideringar har genomförts av de nuvarande kvalitetsdeklarationerna och det har inte heller tagits fram några nya.

Tvärsektoriella frågor

Internationellt

Nordisk tillsynskonferens

Från Solna deltog två inspektörer i den Nordiska tillsynskonferensen. Den arrangeras årligen och finansieras med medel från Nordiska ministerrådet. Konferensen har en planeringsgrupp med representanter från centrala myndigheter inom livsmedelskontrollen från Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. Årets konferens var den 14:e i ordningen och hölls den 26-27 januari 2016 i Köpenhamn. Årets tema för konferensen handlade om proportionalitet och flexibilitet inom livsmedelskontrollen. Konferensen samlade 250 deltagare som utförde livsmedelskontroll i de nordiska länderna. Under två dagar lyssnade deltagarna på föreläsningar och diskuterade i workshops.

Konferensen inleddes med ett gemensamt program dag ett med föreläsningar från FVO (Food and Veterinary Office) och Mattilsynet i Norge. FVO är EU:s centrala kontrollmyndighet som kontrollerar hur EU:s medlemsstater följer den gemensamma lagstiftning som finns inom livsmedelsområdet. Mattilsynet är Norges centrala kontrollmyndighet inom livsmedelsområdet. Dag ett avslutades med ett antal workshops.

Dag två inleddes med en föreläsning av en revisor som utförde revisioner av lokala kontrollmyndigheter i Storbritannien. Under dag två arrangerades även parallella seminarier på fyra olika teman:

- Mikrobryggerier - Risker och utmaningar
- Hälsopåståenden – Nordiskt kontrollprojekt av hälsopåståenden
- Matavfall – Genomförda aktiviteter och utmaningar
- Effektivitet och likformighet inom livsmedelskontrollen

Genom att delta i konferensen fick livsmedelsenheten nya kunskaper som kan användas för att säkerställa efterlevnad av EU-lagstiftningen inom nämndens verksamhetsområde.

Hållbarhetsworkshop

En representant från förvaltningen deltog under slutet av året i planeringen och genomförandet av en hållbarhetsworkshop. Deltagare var företagsledare från Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ryssland, Ukraina och Vitryssland som ingår i Svenska Institutets Management program. Programdeltagarna jobbade tillsammans med representanter från Solna stad med att hitta nya lösningar och perspektiv på hållbarhetslösningar som Solna står inför.

Likabehandling

Samtliga medarbetare på miljö- och byggnadsförvaltningen deltog på en workshop om likabehandling och social hållbarhet den 15 juni. Dagen leddes av Carlos Rojas från Miklo.

Syftet var att öka medvetenheten om våra omedvetna fördomar för att uppfylla stadens mål om att alla medborgare ska få likvärdigt bemötande och service av stadens medarbetare. Metoden gav insikter till andra perspektiv vilket kommer att vara värdefullt i kontakten med medborgare och företag. Workshopen kunde genomföras tack vare ett bidrag från likabehandlingskommittén.

Miljö

Solna ska arbeta för en energieffektivisering och öka andelen förnyelsebar energi. Staden erbjuder i samarbetet med 26 andra kommuner i stockholmsområdet kostnadsfri och oberoende energi- och klimatrådgivning till privatpersoner, organisationer och företag. Under året har telefonrådgivning genomförts, sex stycken bostadsrättsföreningar har fått rådgivningsbesök och tre fastighetsägare har fått rådgivning enligt EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda, även kallat EPBD2. Solna har i samarbete med Sundbyberg och Norrenergi

anordnat ett seminarium och studiebesök med syfte att lära bostadsrättsföreningar att justera sina värmesystem på ett optimalt sätt. I maj respektive augusti genomfördes cykelkurser för vuxna. Under fem år har över 170 nybörjare lärt sig cykla i Solna. De flesta arbetar inom hemtjänsten och har nytta av cyklingen i sitt arbete. I oktober medfinansierade Solna ett seminarium för fastighetsägare och bostadsrättsföreningar som hölls i Hammarby sjöstad. Energi- och klimatrådgivningen har bekostat tre skolklassers från Solnas besök på Tekniska museets utställning "Slaget om energin".

För att uppnå miljöstrategins intention om en god livsmiljö har nämnden under perioden lämnat samrådsyttranden över detaljplaner, synpunkter på miljöprogram och på behovsbedömning för detaljplaner.

Staden ska verka för att bullerbegränsande åtgärder utförs i utsatta lägen. I juli inkom Trafikverkets slutrapport för bulleråtgärder vid Hagalunds bangård. I rapporten redogör Trafikverket för hur de genomfört fönsteråtgärder och uppfört ett bullerplank enligt Mark- och miljööverdomstolens dom som utgår från miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut från 2009.

I Solna stads miljöstrategi slås det fast att Solnas verksamheter ska undvika användningen av farliga ämnen. Miljö- och byggnadsförvaltningen stödjer detta arbete genom att bidra med expertkunskap samt genomföra tillsyn inom projektet kemikaliesmart förskola. Vid årets uppföljning inspekterades 35 förskolor, varav 21 kommunala och 14 fristående.

Medarbetare

Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelsen är:

- Årets medarbetarundersökning är genomförd. Frågorna i undersökningen bygger på en modell kring hållbart medarbetarengagemang (HME) och frågorna är indelade i tre delindex: Motivation, Ledarskap och Styrning. Undersökningen mäter medarbetarens motivation till sitt arbete, medarbetarens förhållande till sin chefs ledarskap och medarbetarens kunskap och delaktighet i sin verksamhets styrning. Undersökningen mäter både nivån på engagemanget, organisationens förutsättningar att behålla och öka engagemanget samt förmågan att tillvarata engagemanget. Miljö- och byggnadsförvaltningen hade en svarsfrekvens på 100% och ett HME på 78. Det var första gången som den HME mättes efter den nya organisationen trädde ikraft 2015. Resultatet presenterades på förvaltningsmötet i april och förvaltningen valde gemensamt ut att arbeta vidare med förbättringsområdena "Visar uppskattning" och "Mål följs upp och utvärderas". En genomgång av resultat på enhetsnivå har även gjorts där framgångsfaktorer och utvecklingsområden identifieras. Ett eller två utvecklingsområden för respektive enhet har valts ut och kopplats till aktiviteter. Dessa följs upp på enhetsmötena.
- Medarbetarskap i partnerskap är en stor utbildningsinsats för stadens alla medarbetare och är en fortsättning på ledarutvecklingen "Ledarskap i partnerskap". Initiativet implementeras i september 2016. I början av sommaren gjordes inspelningen av filmen "Ett Solna i partnerskap", där medarbetare från hälsoskydds- och miljöskydds enheterna medverkar. Filmen visar exempel på partnerskap i våra verksamheter. Under våren har även utbildningen av ett antal internkonsulter från förvaltningen skett. Under hösten har de lett utbildningstillfällen med temat "Det hållbara partnerskapet" och "Det uppskattade förhållningssättet" för alla stadens medarbetare.
- Sjukfrånvaron har fortsatt att sjunka och hamnar för perioden december 2015 till juli 2016 på 2,9 procent. Dock ser vi en ökning i antalet medarbetare med fem eller fler frånvarotillfällen.
- Under perioden har samtliga chefer deltagit i stadens utbildning om kompetensbaserad rekrytering. Alla arbetsmiljöcertifierade chefer har även fått information om den nya föreskriften "Organisatorisk och social arbetsmiljö" som trädde i kraft 31 mars 2016.

Framtida utmaningar och förändringar

Attraktiv arbetsgivare

Många huvudkontor för livsmedel, omfattande infrastrukturprojekt och komplexa exploateringsområden ställer stora krav på rätt specialistkompetens kan attraheras och behållas. Rörligheten för inspektörer i Stockholmsområdet anses dessutom stor varför det är mycket viktigt att upplevas som en attraktiv arbetsgivare. Nämnden använder den årliga medarbetarundersökningen för att tillsammans med medarbetarna analysera resultatet och ta fram en aktivitetsplan med syfte att öka förvaltningens HME (Hållbart Medarbetar Engagemang) inom delområdena Motivation, Ledarskap och Styrning.

Solna växer

Solna växer vilket innebär ett större tillsyns/kontrollbehov. Då nämndens verksamhet inte är fullt taxefinansierad krävs nya effektivare arbetssätt där samverkan är en viktig framgångsfaktor.

Kontrollansvar för huvudkontor

I december beslutade Livsmedelsverket i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden att lämna tillbaka kontrollansvaret för tre huvudkontor, ICA Sverige AB, Coop Sverige AB och Lidl Sverige KB till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Nämnden överlämnade kontrollen över dessa huvudkontor samt Axfood AB till Livsmedelsverket 2009. Anledningen var att nämnden saknade resurser och kompetens att utföra kontroll över dessa huvudkontor och gjorde då bedömningen att det skulle vara bättre om ansvaret flyttades över till Livsmedelsverket. Då situationen ser annorlunda ut idag ställde sig myndigheten positiv till att ta tillbaka kontrollansvaret när Livsmedelsverket frågade om det var möjligt.

Nya föreskrifter om offentlig kontroll

Fr o m 1 januari 2017 träder nya paragrafer i föreskriften om offentlig kontroll i kraft som anger hur kommunerna, länsstyrelserna och Livsmedelsverket ska planera och följa upp sin kontroll. I föreskrifterna finnas krav på:

- En flerårig plan för livsmedelskontroll
- En regelbunden uppföljning och utvärdering av kontrollen
- En plan för att säkra tillgången på personal med kompetens att utföra kontroll
- En beredskapsplan för krissituationer på livsmedelsområdet

Nya nationella mål för livsmedelskontrollen

Fr o m 2017 finns nya övergripande nationella mål för alla myndigheter i hela livsmedelskedjan, ”från jord till bord”. För de fyra fokusområdena säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och säkerställa information i livsmedelskedjan finns effektmål och operativa mål som syftar till att effektmålen uppnås. För varje operativt mål finns aktiviteter som livsmedelskontrollen har i uppdrag att utföra mellan åren 2017-2019, t.ex. att utföra kontroll vid/av:

- distributionsanläggningar av dricksvatten för att bedöma om det finns ändamålsenliga rutiner vid läckklagning för att minimera risken för att mikrobiologiskt förorenat vatten når konsumenterna
- restauranger som serverar rätter av malet/hackat kött (t.ex. hamburgare och råbiff) för att bedöma hur de hanterar faran Ehec
- Huvudkontor som har spannmålsbaserad mat för spädbarn/småbarn för att verifiera att företagarna säkerställer att halterna av kadmium, arsenik och mykotoxiner understiger gällande gränsvärden.

Energi- och klimatrådgivning

Ett kommunsamarbete mellan Järfälla, Sundbyberg, Stockholm, Sollentuna och Solna har fått stöd från Energimyndigheten inom projektet coacher för energi- och klimat (CEK). De två coacher som kommer att anställas med placering i Stockholm och Sundbyberg ska erbjuda små och medelstora företag som har en energianvändning under 300 megawattimmar (MWh) hjälp att energieffektivisera. Coacherna kommer finnas tillgängliga med start under sommaren 2017 och fram till december 2019.

Under förutsättning att statligt stöd erhållits för grundläggande energi – och klimatrådgivning avser Ekerö, Järfälla, Sundbyberg och Solna att bilda ett kluster med en operativ heltidstjänst under 2017. Då kommunerna arbetar på ett likvärdigt sätt med gemensamma frågeställningar finns det på detta sätt stora chanser till ett effektivare arbetssätt. Järfälla kommer att ta på sig arbetsgivaransvaret för tjänsten.

Konkurrensutsättning

Nämnden har inom ramen för verksamhetsplanerings- och budgetarbetet inför 2016, identifierat och analyserat behovet av konkurrensutsättning och upphandling. Detta har sedan beslutats i nämndens konkurrensplan 2016.

På grund av vakanser behövde prioriteringar av nämndens verksamhet att göras varför vissa projekt utgick eller fick en annan inriktning. Nytt för 2016 är att avrop gjorts mot avtal som upphandlats i samverkan med andra kommuner genom Stockholms inköpscentral (STIC).

I tabellen längre ner redovisas utfallet av den antagna konkurrensplanen.

Uppföljning av konkurrensplan

Verksamhetsområde / Avtal	Uppföljning
Underhåll och vidareutvecklingsavtal för ECOS	Befintligt avtal giltigt to.m 2017-11-30 varför upphandlingen flyttats till 2017
Laboratorietjänst miljö	Projektet utgick på grund av vakanser varför behovet inte kvarstod.
Artinventering musslor	Ej genomförd. På grund av personalförändringar prioriterades annan inventering.
Dyktjänst	Ej aktuellt då annan lösning valdes i projektet.
Provfiske	Tidigare avtal upphörde 2016-09-30. Upphandlingen är framflyttad tills när behov uppstår.
Energi- och klimatrådgivningskonsult	Avtalen upphörde 2016-12-31. Upphandling uppskjuten i avvaktan på besked om avrop via STIC kan göras.
Kalibreringsavtal bullermätare	Nytt avtal med avtalstid to.m. 2020-12-31.
Växtinventering	Avrop från STIC-avtal
Bottenfaunaundersökning	Avrop från STIC-avtal

Internkontroll

Nämnden har inom ramen för verksamhetsplanerings- och budgetarbetet inför 2016 analyserat och identifierat behovet av internkontroll. Detta har sedan beslutats i nämndens internkontrollplan. Förutom de två stadsgemensamma kontrollmomenten har miljö- och hälsoskyddsnämnden tre egna kontroller som syftar till att de rutiner som används vid olyckor och utbrott är uppdaterade inför årets stora semesterperioder.

Uppföljning av internkontrollplan

Process/rutin	Kontrollmoment	Resultat, åtgärder
Administration	Avtals- och entreprenörsuppföljning	Genomförandet överrensstämmer med anvisningarna. Inga åtgärder krävs.
Administration	Avtalstrohet	Genomförandet överrensstämmer med anvisningarna. Inga åtgärder krävs.
Miljöskyddstillsyn	Olyckor och utsläpp	Rutinens aktualitet kontrollerad och eventuella revideringar har gjorts i juni och december.
Hälsoskyddstillsyn	Utbrott av smittsamma sjukdomar	Rutinens aktualitet kontrollerad och eventuella revideringar har gjorts i juni och december.
Livsmedelskontroll	Livsmedelsrelaterade utbrott	Rutinens aktualitet kontrollerad och eventuella revideringar har gjorts i juni och december.

Verksamhetsmätt

Mått	2016	2015	2014
Tillsynsbesök per årsarbetskraft miljöskydd	158 st totalt		
Tillsynsbesök per årsarbetskraft hälsoskydd	175 st totalt		
Tillsynsbesök per årsarbetskraft livsmedel	131		
Andel intäkter	46 %	47 %	
NKI miljöbalkstillsyn	76		
NKI livsmedelskontroll	73		

På grund av bytet av lönesystem kan uppgiften om antalet årsarbetskrafter per enhet inte tas fram. Istället har det totala antalet tillsynsbesök redovisats.